

Na Starém bělidle by mohla být obří babička s obřími vnoučátky

text: **Pavel Korelus**
foto: **Zuzana Zbořilová**

Její dílo je jedním z největších příspěvků Západočeské univerzity městu Plzni. A to doslova. Mural art, kterým Kristina Fišerová, vedoucí Ateliéru grafického designu a vizuální komunikace Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara, ozdobila průmyslovou halu v sousedství univerzitního kampusu, patří dokonce k největším v republice. Kristina Fišerová ale zná spolupráci s veřejností i jinak, jako odbornice totiž zasedá v porotách, které vybírají městům či firmám nová loga a celé vizuální systémy. Za publikaci *Sutnar Shapes*, kterou vytvořila s týmem studentů, získala v roce 2018 prestižní designéřské ocenění Red Dot. „Součástí práce designéra je svůj projekt obhájit, prosadit a ideálně pro něj také nadchnout zadavatele,“ říká.

Když se grafický designér dozví, že má vypracovat návrh pro halu o ploše 2200 metrů čtverečních, co ho napadne jako první?

Že má problém. Kde vzít tak velkou obrazovku?

Ale kromě rozsahu a výsledku, liší se nějak práce na takovém muralu a práce

na knize oceněné Red Dot Award? Nebo postupujete v obou případech stejně, od myšlenky přes návrh po realizaci?

To se myslím nedá srovnávat. Práce na knize je závislá na podkladech, výběru papíru, vazby, písma, náhledech v tiskárně a tak dále. Proces práce je podobný snad jen při počátečním skicování, jako jakýkoliv jiný tvůrčí proces... Popravdě řečeno, postup myšlenka-návrh-realizace praktikuji i u přípravy zapékaných brambor k večeři. Akorát je nedělám na počítači.

Váš mural art odkazuje na dílo Ladislava Sutnara, hala se nachází na dohled fakulty, která nese jeho jméno. Byla to pro vás hlavní inspirace?

S nápadem pojednat práci jako citaci Ladislava Sutnara mě a pana profesora Rostislava Vaňka oslovil pan děkan Mištera. Hala se svojí vizualitou ideálně propojuje s Fakultou designu a umění Ladislava Sutnara, protože Sutnarka nese grafické řešení profesora Vaňka, který pro zadavatele CTPark zpracoval další návrhy haly. Vedeme společně Ateliér grafického designu a vizuální komunikace, magisterský stupeň, a většinu knih nebo jiných grafických návrhů nejen pro fakultu řešíme společně. V podobné vizualitě jako hala by měly být graficky řešené i nedaleko stojící tramvajové zastávky, které jsme zpracovávali.

Co by teoreticky mohlo na hale být, kdyby stála jinde?

Místo je zásadní, takže kdyby stála na Starém bělidle, tak by na ní teoreticky mohla být i obří babička s obřími vnoučátky.

Je mezi ohlasy na mural nějaký, který vás nejvíce potěšil?

A nějaký, který vás pobavil?

Potěšilo mě i pobavilo, když jsem se v jednom z plzeňských periodik dočetla: „O návrh se posrala Kristina Fišerová.“ Chyba, která je asi těžko překonatelná a z mého pohledu dokonalá. Snad takové slovo váš časopis unese, není to přece sprosté slovo, je to chyba! Jinak se ohlasy pohybují tradičně v rozmezí „krása, konečně“ a „fuj, hrůza“.

Když designér tvoří pro veřejný prostor, asi musí počítat s tím, že vyvolá kontroverzi.

Ano, s tím architekti, designéři i grafici počítat musí a je to normální. V České republice jsou navíc velmi oblíbené petice a anonymní dopisy... A není to tak dávno, kdy jeden z bývalých prezidentů prohlašoval, že zabrání stavbě Národní knihovny vlastním tělem. Ke stavbě bohužel nedošlo, takže plánovaný způsob provedení vzdoru zůstane navždy utajen.

Není vlastně kontroverze takový základ umění?

Alespoň z mého pohledu není. Umění by mělo mít duchovní rozměr. Autor by měl něco umět. Osobně vyhledávám dílo, ať už se jedná o výtvarné umění, architekturu, film, nebo design, které je schopno zasáhnout diváka krásou a něčím, co přesahuje lidské chápání. V dnešní době však převládají právě díla, která mají snahu provokovat, děsit, exhibovat nebo prvoplánově vyvolávat kontroverzi. To je asi nejsnazší cesta ke zviditelnění autora, vítězství v soutěžích, a nemusí se k tomu toho ani tolik umět.

Průmyslová hala na okraji města nicméně dává tvorbě asi větší volnost než například plochy ve městech, kde už mohou platit pravidla daná různými manuály. Máte s tím zkušenost?

Nutno podotknout, že mural art se všude nehodí, okraj města a velká průmyslová hala je pro něj ideální. V centru historického města by necitlivě pojednání stavby bylo nepřijemným faktem a téměř vždy se

takový výtvarný počín ve veřejném prostoru musí předem schválit. Zkušenosti se zásahy ve městě nemám a ani je nevyhledávám, protože si představuji, jak někdo pořád dokola chodí otráveně v šest ráno do práce kolem mého „artu“. Což se jistě děje i v Plzni.

Designéři městům, obcím, institucím, firmám pomáhají také s jejich vizuálními styly. V porotách, které pro ně vybírají loga a vše, co s nimi souvisí, zasedáte jako nezávislá odbornice. Jak vypadá spolupráce měst s designéry v tomto případě? Mají města vlastní nápady, nebo nemají ani představu a vše nechají na umělcích?

Bývá lepší, když grafickou soutěž nevyhlašuje samotné město, ale organizace, která se na to specializuje. Důležité je setkání se starostou a zastupiteli města, vyjasnění si společných cílů, co od návrhů očekávají. Vlastní nápady jsou vítané, diskuse důležitá. Pak je na grafikovi, aby se důkladně seznámil s městem, objektem zájmu, který zpracovává. Po vymyšlení loga je zcela nezbytné provést vizualizaci loga a grafického řešení v místním prostředí. Nikdy nejde o samotné logo, ale o celý jednotný vizuální systém a jeho užití.

Existují zásady správné vizuální identity, na které by měli designéři myslet?

Samozřejmě, zásady existují. Vizuální identita musí mít velký komunikační potenciál a plnit složku sdělovací i estetickou. O kritériích ideálního vizuálního stylu by se dalo mluvit hodiny, jedná se o celý systém užití. Ještě jedna věc je ale důležitá – grafický designér, nebo designér obecně, by si měl uvědomit, že to, že jeho práci budou potkávat nebo číst tisíce „uživatelů“, si žádá i jeho zodpovědnost. Udělat experimentální knížku, která se nedá číst, humorné logo města, které je pak otřeseno na místní exekuční obsílce, nebo pojednat necitlivě barák v historickém centru, to není odvaha autora, ale jeho nezralost a exhibicionismus.

A co má autor dělat, pokud je se svou prací spokojen, ale zadavatel tak úplně ne? Vedení obce je dejme tomu konzervativní a bojí se změny. Má autor vytrvale vysvětlovat a přesvědčovat?

Součástí práce designéra je svůj projekt obhájit, prosadit a ideálně pro něj také nadchnout zadavatele. Vysvětlovat a přesvědčovat je součástí procesu. Faktem ale je, že například realizace vizuálního stylu města je otázkou

odvahy zadavatele. Občas se stane, že třeba starosta města neustojí tlak místní veřejnosti, která nový návrh není ochotna přijmout, a celá práce, ač hotová, mizí v propadlišti dějin. Změna vizuálního stylu města není věc vůbec jednoduchá, obecně by se dalo říci, že z ní mají starousedlíci stejnou radost, jako kdyby jim vyměnili vánoční stromček za kaktus a kapra za kebab.

Stalo se vám to?

Osobně jsem v rámci zachování duševního zdraví již některé pracovní nabídky odmítla. Nerada například praktikuji hodinové telefonáty se zadavatelem na téma „manželka si myslí, že broskvová barva by byla veselejší“.

Co jako vyučující a vedoucí ateliéru grafického designu ráda vštěpujete studentům?

Ateliér vedeme společně s prof. Rostislavem Vaňkem. Je to pedagog s nezdolným myšlenkovým temperamentem a výjimečnou výtvarnou intuicí. Studenti všeobecně jsou mladí lidé, a ti mají tisíce zájmů, z nichž škola je málokdy na prvním místě. Naším denním chlebem je neustálý boj získat si jejich pozornost a probudit v nich nadšení pro tvůrčí práci. Je to někdy dřina, ale přesto máme optimistické motto: My ve vás talent najdeme a rozvineme, i kdybyste žádný neměli! ●

doc. MgA. Kristina Fišerová

Absolventka Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze vede spolu s profesorem Rostislavem Vaňkem magisterský stupeň Ateliéru grafického designu a vizuální komunikace Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara ZČU. Je autorkou loga a vizuálního stylu pražského ČVUT, Univerzity Pardubice či Nadace SUTNAR. Spolupracuje s řadou českých nakladatelství. Věnuje se také tvorbě knih a plakátů. Už v roce 2000 obdržela studentskou Cenu Arna Šaňky v soutěži Nejkrásnější kniha, v roce 2018 pak získala mezinárodní Red Dot Award v kategorii Communication Design za publikaci Sutnar Shapes, na které pracovala s týmem studentů.

Mural art Kristiny Fišerové na průmyslové hale na Borských polích patří k největším v republice. Odkazuje na dílo Ladislava Sutnara.